

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pidämme erinomaisena ajatuksena Kompassin lähtökohtaa, että Suomessa on siirryttävä pois teknologiakeskeisestä ajattelutavasta sekä toteuttaa ihmiskeskeisiä ja poikkihallinnollisia julkisia digitaalisia palveluja.

Olemme kuitenkin huolissamme haastavan vision toimenpiteiden jalkauttamisesta. Kompassi keskittyy voimakkaasti datatalouteen ja sen luomiin mahdollisuuksiin erityisesti yritysten näkökulmasta. Tämä onkin välttämätöntä hyvinvointivaltiomme rahoitusperustan turvaamiseksi. Kompassissa kuitenkin nostetaan esille digitaalisen infran puutteet, osaamispula ja kansalaisten digitaitojen kehittäminen ja näihin liittyviin ongelmiin vastaaminen.

Toivoisimme myös Kompassiin mukaan vahvempaa kansalaiskulmaa sekä avointa pohdintaa miten uusia globaalisti skaalautuvia toiminta- ja liiketoimintamalleja tulisi käsitellä nykyisessä todennäköisesti pidempään jatkuvassa geopoliittisessa tilanteessa.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnoksessa kuvataan erinomaisen hyvin, kuinka digitalisaatio mahdollistaa kehitysloikan yhteiskunnan palvelujen tarjonnassa ja toiminnan tehostamisessa uusien ratkaisujen avulla. Sujuvamman arjen rakentaminen kansalaisille sekä julkisen ja yksityisen sektorin tuottavuuden parantaminen on keskeistä. Tämän toteuttaminen edellyttää strategisten tavoitteiden asettamisen ja tiekarttojen laatimisen ohella merkittäviä investointeja, jotta oikeasti voidaan innovoida ja toteuttaa ao. uusia ratkaisuja ja kasvatettua jopa globaalisti houkuttelevien ratkaisujen vientiä. Tämä koskee muun muassa vihreän siirtymän palvelujen ja tuotteiden kehittämistä. On myös niin, että perusta uusille digitaalisille palveluille edellyttää digitaalisen perustan kunnossa oloa ja se edellyttää pikaisesti investointeja. Digitaalinen korjausvelka on merkittävä.

Kyberturvallisuus on digitaalisten palvelujen ja toimintojen kivijalka. Luonnoksessa kyberturvallisuus on sinällään esillä. Kyberturvallisuuden kansalliseen reaaliaikaiseen tilannekuvaan kokonaisuuden johtamisen kannalta tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Merkittäviä kyberturvallisuus toimijoita on useita, niin julkisella- kuin yksityisellä sektorilla. Niiden väliseen yhteistyöhön ja tilannetietojen vaihtamiseen on ohjattava toimenpiteitä ja myös investointeja.

Koska digikompassi tulee toimimaan tärkeänä työkaluna digitalisaatiokehityksen ohjaamisessa koko vuosikymmenen ajan, on olennaista, että peruslinjaukset seuraavat kehitystä yli eri hallitusohjelmakausien. Mielestämme Kompassin pitäisi ottaa enemmän kantaa tavoitteiden etenemisjärjestykseen. Emme voi Suomessa rakentaa kestäviä datatalouden ekosysteemejä ilman toimivaa sekä turvallista infrastruktuuria ja rakentaa osaamispulassa ratkaisuja niiden päälle. Pitäisikö Kompassin ilmansuunnilla ollakin priorisointijärjestys eikä rinnakkainen eteneminen? Riskinä on, että esimerkiksi investoidaan datatalouden ratkaisuihin vaillinaisen toimintaympäristön päälle.

Suomen digitaaliselle kompassille on luonnoksessa asetettu hyviä ja jopa varsin konkreettisiakin tavoitteita, joiden osalta puuttuu kuitenkin vastuutahot. Jatkossa on jokainen tavoite hankkeistettava, rahoitettava ja sovittava vastuullinen taho lopputuloksen saavuttamiseksi. Tarvitaan voimakkaampaa ohjaamista Kompassin tavoitteiden toteuttamiseksi ja jalkautumiseksi yksittäisiin arjen hankkeisiin eri puolilla julkista sektoria.

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Vuoteen 2030 mennessä pitäisi merkittävästi lisätä IT –alan korkeakoulutasoisia aloituspaikkoja eri oppilaitoksissa, erityisesti ohjelmoinnissa, sekä erityistoimenpiteitä naispuolisten opiskelijoiden määrän kasvattamiseksi. Suomen tulee panostaa digitalisaation kärkiosaamisessa nykyistä enemmän data- analytiikkaan ja tekoälyosaamiseen sekä huippuosaamisen edellyttämään poikkitieteellisyyteen

Meidän tulisi lisätä it-alan koulutusta useiden eri toimialojen koulutuksessa (terveydenhuolto, opettajakoulutus ym.), samoin eri ammattialojen täydennyskoulutuksessa. IT-taidot tarvitaan pakolliseksi oppiaineeksi peruskouluihin ja sen lisäksi data-aidot on tuotava osaksi kaikkia oppiaineita.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Kyberturvallisuus on digitaalisten palvelujen ja toimintojen kivijalka. Luonnoksessa kyberturvallisuus on sinällään esillä, mutta Kompassissa kuitenkin nostetaan esille digitaalisen infran puutteet. Emme voi Suomessa rakentaa kestävää digitalisaatiota ilman toimivaa sekä turvallista infrastruktuuria.

Mielestämme turvalliset pilvipalvelut ovat digitalisaation mahdollistajana merkittävässä roolissa. Kuitenkin julkisen sektorin epäselvät linjaukset pilvisiirtymästä aiheuttavat yleisesti rohkeusvajetta sekä lisäksi yhtenäisyys ja yhdenmukaisuus eri hallintotasojen digitalisaatiohankkeissa olisi helpompi toteuttaa ja ylläpitää, jos ne toteutettaisiin samoissa pilviympäristöissä.

Tarvitsemme kokonaisuutena priorisointia ja voimakasta investointia digitaalisen kivijalan kuntoon laittamiseksi.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Yleisesti ottaen Kompassin tavoitteiden avaintulosten hyödyt jäävät avaamatta ja kansalainen jää tavoitteissa taustalle. Olisi hyvä, jos kansalaisille (ei viranomaiselle) merkittävät palvelut nousisivat Kompassin toimenpiteissä tärkeään rooliin huomioimalla prosessit kansalaisen näkökulmasta.

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työperäinen maahanmuutto

Lähivuosina on panostettava Virtual Finland -kokonaisuuteen, niin että digitaalisilla palveluilla saadaan Suomesta houkutteleva työperäisen maahanmuuton kohde. Toteutetaan ulkomaalaislainsäädännön kokonaisuudistus ja otetaan käyttöön digitaalinen tunnistautuminen. Kaikkiin oleskelulupatyyppeihin on kuuluttava rajaton työnteko-oikeus. Varmistetaan moniviranomais ja -palvelu kokonaisuuden toimiminen niin, että syntyy palvelukokonaisuus, jossa lähtökohtana on maahanmuuttajan tarpeet, kaikki tarvittavat palvelut yhteen integroituna. Tämä edellyttää laajaa yhteistyötä sekä viranomaisten, että palvelutarjoajien kesken.

Määritellään selkeästi kokonaisuudesta vastuullinen taho ja varmistetaan riittävät resurssit myös kansainväliseen markkinointiin. Näiden avulla moninkertaistetaan ja sujuvoitetaan työhön johtavaa maahanmuuttoa.

Gynther Tommi
CGI Suomi Oy